

Asia: OPH-6492-2025

Lausuntopyyntö Sosiaali- ja terveysalan erikoisammattitutkinnon 2027 perusteista

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot tutkinnon perusteesta, työelämälähtöisyydestä ja tutkinnon muodostumisesta

Suomen Kätilöliitto esittää syvän huolensa Seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistäminen ja ohjaus tutkinnon osaan liittyen. Tämä kokonaisuus on huomattavasti päällekkäistä kätilökoulutuksen ja -tutkinnon kanssa, mikä ei mielestämme ole tarkoituksenmukaista koulutusjärjestelmässä. Näkemyksemme mukaan tämän kaltaisen tutkinnon osan tuottama osaaminen jää hyvin suppeaksi ja suhtaudumme myös erittäin kriittisesti sen työelämälähtöisyyteen.

Huomiot tutkintonimikkeistä

-

Huomiot akuuttihoitotyön osaamisalasta

-

Huomiot elämän loppuvaiheen hoitotyön osaamisalasta

-

Huomiot ikääntyneiden hyvinvoinnin edistämisen osaamisalasta

-

Huomiot infektioiden ehkäisyn ja torjunnan osaamisalasta

-

Huomiot jalkojen hyvinvoinnin osaamisalasta

-

Huomiot kuntoutus-, tuki- ja ohjauspalvelujen osaamisalasta

-

Huomiot mielenterveys- ja riippuvuustyön osaamisalasta

-

Huomiot obduktiotoiminnan osaamisalasta

-

Huomiot planetaarisen terveyden osaamisalasta

-

Huomiot tuentahoidon osaamisalasta

-

Huomiot välinehuollon osaamisalasta

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Kättilöliitto kommentoi Seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistäminen ja ohjaus, 30 osp, tutkinnon osan kokonaisuutta.

Seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistäminen ja ohjaus, 30 osp, tutkinnon osa on sisällöltään merkittävästi päällekkäinen kättilökoulutuksen ja -tutkinnon kanssa. Se menee kättilöiden ammatilliselle alueelle ja nostaa huolen potilasturvallisuudesta sekä pätevyysvaatimusten madaltumisesta.

Kättilöt ovat seksuaali- ja lisääntymisterveyden asiantuntijoita ja tähän tehtävään erikoistuneita ja pätevöityneitä. Tarvittava seksuaali- ja lisääntymisterveyden osaaminen voidaan hankkia kouluttautumalla kättilöksi. Kun seksuaali- ja lisääntymisterveyden osaamista tarvitaan, tulee hyödyntää kättilön ammattitaitoa.

Kättilökoulutus on laajuudeltaan 270 opintopistettä, sisältäen sairaanhoitajan tutkinnon opinnot sekä kättilön erikoisosaamisen. Seksuaali- ja lisääntymisterveyden kokonaisuus kattaa kättilöopinnoissa 60 opintopistettä ja siihen sisältyy ammattitaitoa edistävät harjoittelut (KÄTILÖN AMMATILLISEN OSAAMISEN KUVAUS: <https://www.metropolia.fi/sites/default/files/documents/Tutkinto-ohjelmat/katilon-ammattillisen-osaamisen-kuvaus.pdf>).

Lähihoitajien urapolkujen edistäminen on kannatettavaa, mutta sitä ei saa toteuttaa muiden korkeakoulutettujen ammattiryhmien tai potilasturvallisuuden kustannuksella. Suomen Kättilöliitto pitää uhkana, että laaja-alaista osaamista edellyttävä kättilön työ (EQF 6) korvataan säästöpainaisella madaltamalla pätevyysvaatimuksia (EQF 5).

Tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset, kuten tiedon ja tuen antaminen raskausajasta, synnytyksestä, vanhemmuudesta, imetyksestä ja varhaisesta vuorovaikutuksesta, sekä raskauden ehkäisystä ja keskeytys kuuluvat kättilön osaamisalueeseen. Laajuudeltaan 30 osp ei voi tuottaa riittävää syvällistä ja laajaa osaamista, jota tavoitteet edellyttävät.

Pidämme esitettyä tutkinnon osaa päällekkäisenä ja tarkoituksenmukaisuudeltaan erittäin kyseenalaisena. Seksuaali- ja lisääntymisterveyden asiantuntijuus kuuluu kättilöille ja kättilöiden ammattialueeseen ja sen varmistaminen on potilasturvallisuuden kannalta välttämätöntä.

Esitämme, että tutkinnon osaa ei hyväksytä nykyisessä muodossaan, koska se on sisällöltään erittäin selkeästi kättilöiden pätevyysalueeseen kuuluvaa. Edelleen tuomme esiin, että lähihoitajien urapolkujen kehittämisessä on huomioitava, että niihin ei sisällytetä sellaisia tutkinnon osia, jotka sisältyvät jo muihin olemassa oleviin sosiaali- ja terveysalan korkeakoulututkintoihin. Tämä ei ole tarkoituksen mukaista potilasturvallisuuden kannalta eikä myöskään kättilöiden ammatillisen alueen ja roolin kaventamisen näkökulmasta. Huolena on, että tämä voi aiheuttaa sen, että työnantajat saattavat päätyä palkkaamaan kättilöiden sijaan matalapalkkaisempia lähihoitajia, joiden osaaminen ei vastaa asiakkaiden hoidon ja tuen tarpeisiin. Tässä tutkinnon osassa ei mielestämme ole huomioitu työelämätarvetta eikä se siten olisi työelämälähtöinen.

Seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistäminen

Opiskelija

- käyttää tietoa seksuaali- ja lisääntymisterveydestä ja sen edistämisestä
- toteuttaa yksilö- ja yhteisötasoista terveyden edistämistä -> seksuaali- ja lisääntymisterveyden osalta tämä sisältyy kättilökoulutukseen ja on olennaista kättilön osaamista
- huomioi toiminnassaan ja vuorovaikutuksessaan asiakkaan iän, kehitysvaiheen, kulttuuritaustan ja elämäntilanteen -> kättilökoulutukseen sisältyvää, olennaista kättilön osaamista
- tunnistaa ja käsittelee asiakkaan kanssa seksuaalisuuteen liittyviä kysymyksiä -> kättilökoulutukseen sisältyvää, olennaista kättilön osaamista
- edistää ehkäisyn ja sukupuolitautilien ehkäisyä -> kättilökoulutukseen sisältyvää, olennaista kättilön osaamista
- ohjaa asiakasta turvalliseen seksuaalikäyttäytymiseen ja palvelujen käyttöön -> kättilökoulutukseen sisältyvää, olennaista kättilön osaamista
- tukea raskauteen, synnytykseen, raskauden keskeytykseen ja lapsettomuuteen liittyvissä tilanteissa empaattisesti ja ammatillisesti -> kättilökoulutukseen sisältyvää, olennaista kättilön osaamista
- toteuttaa terveyden edistämisen toimia yhteisöissä, oppilaitoksissa ja digitaalisissa ympäristöissä -> kättilökoulutukseen sisältyvää, olennaista kättilön osaamista
- ohjaa koskemattomuuteen liittyvissä asioissa -> kättilökoulutukseen sisältyvää, olennaista kättilön osaamista
- ohjaa ja tukee väkivalta tai hyväksikäyttötilanteessa asiakasta ja hänen läheistään -> kättilökoulutukseen sisältyvää, olennaista kättilön osaamista

Lisääntymisterveyden hoitotyö ja palveluohjaus

Opiskelija

- toteuttaa lisääntymisterveyteen liittyviä perushoidon ja näytteenoton tehtäviä - tällä viitattaneen mm. papa ja HPV, sukupuolitauditestaukseen yms., jotka ovat olennaista kättilön osaamista, sisältyy kättilökoulutukseen
- tukee asiakasta ehkäisyn käytössä, seurannassa ja muutoksissa -> kättilökoulutukseen sisältyvää, olennaista kättilön osaamista
- tunnistaa lääketieteisen konsultaation tarpeen -> kättilökoulutukseen sisältyvää, olennaista kättilön osaamista
- antaa tietoa ja tukea raskausajasta, synnytyksestä, vanhemmuudesta, imetyksestä ja varhaisesta vuorovaikutuksesta -> päällekkäinen korkeakoulututkinnon kanssa täysin kättilökoulutukseen sisältyvää, erittäin olennaista kättilön osaamista
- tunnistaa lapsettomuuteen, keskenmenoon ja perhesuunnitteluun liittyviä psyykkisiä ja sosiaalisia tuen tarpeita -> kättilökoulutukseen sisältyvää, olennaista kättilön osaamista
- käyttää motivoivaa ja ratkaisukeskeistä ohjausotetta tukien asiakkaan omaa toimijuutta ja päätöksentekoa -> kättilökoulutukseen sisältyvää, olennaista kättilön osaamista
- toteuttaa seksuaali- ja lisääntymisterveyden ohjausta asiakaslähtöisesti, tavoitteellisesti ja vuorovaikutteisesti -> kättilökoulutukseen sisältyvää, olennaista kättilön osaamista
- tekee yhteistyötä moniammatillisesti asiakkaan kokonaisvaltaisen tuen varmistamiseksi -> kättilökoulutukseen sisältyvää, olennaista kättilön osaamista
- hyödyntää toiminnallisia ja digitaalisia menetelmiä -> kättilökoulutukseen sisältyvää, olennaista kättilön osaamista
- tunnistaa tilanteet, joissa asiakkaan turvallisuus tai hyvinvointi on vaarantunut -> kättilökoulutukseen sisältyvää, olennaista kättilön osaamista
- ohjata asiakas tarvittaessa oikeaan palveluun -> kättilökoulutukseen sisältyvää, olennaista kättilön osaamista

Oinonen Päivi

Suomen Kättilöliitto - Finlands Barnmorskeförbund ry - puheenjohtaja